

Miljö- och energidepartementet

103 33 STOCKHOLM

Stockholm, 2015-08-24

Remissvar

Remittering av promemorian Effektfrågan

M2015/2414/R

I promemorian föreslås att lagen (2003:436) om effektreserv ska förlängas till och med den 15 mars 2025.

Föreslaget är rimligt med tanke på den situation vi har i Sverige för närvarande med mycket låga elpriser vilket medför låga incitament för såväl flexibel konsumtion som ny produktion.

Några kommentar är dock:

1. På sidan 6 står det: "Det finns dock alltid en risk att elnätet tillförs mindre el än vad som tas ut." och "Att uttag och produktion inte matchar..." Detta är inte korrekt. Det är **inte** möjligt att ta ut el från elnätet om det inte exakt samtidigt tillförs lika mycket. Effektfrågan är snarast en ekonomisk fråga. "Effektbrist" uppstår när någon **skulle vilja** ta ut el men det finns inte kapacitet.
2. På sidan 6-7 står det också: "Det finns starka skäl för att staten garanterar en god försörjningstrygghet." och "Det står alltså klart att förmågan att upprätthålla effektbalansen i elförsörjningssystemet bör säkerställas". Vad som dock är oklart, men också av central betydelse, är om staten därmed ska se till att säkerställa att "upprätthålla effektbalansen i elförsörjningssystemet". En av utmaningarna i elsystemet är ju just hur mycket staten ska vara involverad. Om staten "tar ansvar för effektbalansen" så kommer knappast "marknaden" ha något större intresse eftersom man vet att staten kan gå in och ändra reglerna. Det vore önskvärt med en tydligare rollfördelning, t ex genom att staten (via någon myndighet) har en åsikt om "maximalt elpris" eller liknande. I dagsläget hör man ofta åsikter om "för högt elpris", "oacceptabla elpriser" etc. Om olika aktörer på elmarknaden är osäkra vid vilket elpris som "staten går in och garanterar elförsörjningen" så minskar deras intresse i att göra nödvändiga investeringar.
3. På sidan 9 framgår att: "En majoritet av de aktörer som medverkade vid seminariet vill att giltighetsiden förlängs för lagen om effektreserv, med hänvisning till tveksamhet i frågan om det finns förutsättningar för en ny marknadslösning." Den politiska otydligheten, se punkt 2 ovan, är en viktig anledning till att möjliga investerare känner en osäkerhet.

4. På sidan 9 står det att: "Det är därför fortfarande önskvärt att ersätta effektreserven med en marknadslösning, förutsatt att en sådan är förenlig med de högt ställda krav på försörjningstrygghet som gäller på elområdet." Det är korrekt, men om det fanns en tydligare förståelse om vilken "marknadslösning" som kan tolereras utan att det politiska systemet intervenerar (t ex maximalt elpris och frågan hur länge man kan acceptera en viss nivå), så blir det möjligt att se vad de olika aktörerna kan ordna.
5. På sidan 12 finns följande formulering: "Mot bakgrund av de synpunkter som framfördes vid seminariet har regeringen den 4 juni 2015 beslutat att Energimarknadsinspektionen ska utreda vilka förutsättningar och hinder det finns för olika elkunder att öka den samhällsekonomiska effektiviteten på elmarknaden genom ökad efterfrågeflexibilitet". Detta är utmärkt, men möjlig prisnivå ("acceptabel" från politiskt håll) är centralt. Om priserna aldrig kan bli höga så är det tveksamt vem som kommer gå in i kontrakt på produktion/konsumtion som bara är lönsamma under kortare tider med höga priser!
6. På sidan 12 finns följande formulering: "En utgångspunkt för konsekvensanalysen är att en lämplig storlek på effektreserven under normala förhållanden är 750 megawatt, även om det undantagsvis kan finnas behov att upphandla en större reserv." Det är mycket oklart på vilka grunder man kommit fram till denna nivå. Menar man att SvK i detta läge enbart ska upphandla just 750 MW, eller menar man att detta är den använda delen? En utmaning i dagsläget är att om inte de existerande produktionsreserverna i effektreserven ser en fortsatt upphandling så kan de mycket väl stängas. Om man i exemplet antar "750 MW" och t ex hälften i konsumtionsbud, så kommer knappast produktionsreserverna finnas tillgängliga så länge till. Och vad avses med att man "undantagsvis" ska handla upp mer? Upphandlingen görs ju inför varje vinter när man inte har någon kunskap om vare sig produktion eller konsumtion under kommande vinter.

Sammanfattningsvis är förslaget att förlänga effektreserven till 2025 rimligt, men det vore önskvärt med en mer grundläggande analys av varför dessa förslag förlängs kontinuerligt utan en närmare analys om varför den tidigare förlängningen inte räckte. Om man aldrig accepterar höga priser så är det närmast självklart att man måste ha en sällan använd reserv som inte finansieras av elpriser med det marknadssystem som finns idag. Men om man accepterar detta synsätt så kan ju effektreserven permanentas, vilket minskar osäkerheten.

Remissvar har utarbetats av professor Lennart Söder, professor på avdelningen för elektriska energisystem vid skolan för elektro- och systemteknik

Peter Gudmundson
Rektor